

Конкурс КРАЦІ ПРАКТИКИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ у 2019 році

Мета

Мета Конкурсу – відбір, відзначення та поширення кращих практик органів місцевого самоврядування з соціально-економічного розвитку регіонів та громад.

Переможці Конкурсу отримують суспільне визнання власного успіху, а також можливість обмінятися з колегами досвідом впровадження інновацій, оцінити ефективність своєї діяльності, поширити і вдосконалити власні напрацювання.

Це, у свою чергу, сприятиме підвищенню стандартів діяльності органів місцевого самоврядування (ОМС) та покращенню якості їхніх послуг для мешканців громад.

Конкурс проводиться в Україні за підтримки Ради Європи та за її методологією, яка успішно запроваджена у 2012 – 2018 роках.

Організатор

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіон).

Нормативна база

Конкурс проводиться відповідно до Положення про конкурс «Кращі практики місцевого самоврядування», затвердженого наказом Мінрегіону від 28.03.2014 № 96 (зі змінами).

Завдання

- сприяння ОМС у здобутті нових знань та обміні досвідом;
- публічне визнання досягнень ОМС як інструменту заохочення до діяльності у напрямі підвищення стандартів якості життя громади;
- поширення кращих практик та корисних ініціатив ОМС, спрямованих на розвиток територіальних громад.

Партнери

Мінрегіон проводить Конкурс у партнерстві з Радою Європи, Українською асоціацією районних та обласних рад, Асоціацією міст України, Всеукраїнською асоціацією сільських та селищних рад, Асоціацією об'єднаних територіальних громад.

Учасники

ОМС всіх рівнів.

ОРГАНІЗАТОР ТА ПЕРЕМОЖЦІ ПРО КОНКУРС

Конкурс «Кращі практики місцевого самоврядування» – сучасний тренд європейської якості. Його відзнаки – візитівка фахової спільноти, яка впроваджує та поширює в масштабах нашої країни перспективні шляхи і методи партнерства, розвитку громад і територій.

Геннадій ЗУБКО,
Віце-прем'єр-міністр України –
Міністр регіонального розвитку,
будівництва та житлово-комунального
господарства України

Кращі практики місцевого самоврядування – це новітня історія України, яку пишуть ефективні лідери змін у своїх громадах для своїх людей.

Катерина КОБЕЦЬ,
начальник Відділу міжнародних відносин та проектно-інвестиційної діяльності Виконавчого комітету
Мереф'янської міської ради Харківської області

Конкурс – це могутня база унікального досвіду з усіх куточків країни. Визнання в конкурсі – підтвердження того, що громада обрала правильний шлях, щоб бути успішною.

Олександр ГЕРАСИМЕНКО,
Драбівецький сільський голова
Золотоніського району Черкаської області

Конкурс «Кращі практики місцевого самоврядування» – це можливість вдосконалення та стимул для запровадження інновацій, орієнтованих, в першу чергу, на людину. Це також хороша комунікативна платформа для спілкування з однодумцями, обміну корисним досвідом, розвитку співробітництва.

Андрій ЧАЙКІВСЬКИЙ,
начальник Відділу програмного
та комп'ютерного забезпечення
Івано-Франківської міської ради

Конкурс «Кращі практики місцевого самоврядування» – це не лише шанс на успіх, а й реальна можливість відчутти справжню силу громади.

Людмила ПРОКОПЕЧКО,
Доброславський селищний голова
Лиманського району Одеської області

ТЕМАТИКА КОНКУРСУ

Тема 1. ЗАХОДИ ТА РІШЕННЯ ОМС, СПРЯМОВАНІ НА РІСТ ДОХОДІВ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

Сталий розвиток регіону чи громади неможливо забезпечити без формування серйозної власної фінансової бази, без збільшення обсягів доходів місцевих бюджетів. Зовнішні ресурси, такі як гранти, кредити, інвестиції, не можуть повною мірою забезпечити сталість та прогнозованість розвитку. ОМС вже чітко розуміють це, а тому спрямовують свої зусилля на нарощування власних та закріплених загальнодержавних джерел доходів бюджетів.

Децентралізація публічних фінансів також серйозно заохочує ОМС до віднаходження рішень, що мають на меті наповнення бюджету. Якщо раніше акумульовані доходи понад певний рівень, визначений державою для фінансування делегованих видатків, йшли до державного бюджету і місцеві бюджети були дуже залежні від трансфертів з нього, то тепер формула вирівнювання носить мотиваційний характер.

Перевагу при оцінюванні матимуть практики, де буде чітко прослідковуватися підвищення інституційної спроможності ОМС, а також залежність кількісних та якісних показників доходів місцевого бюджету від їхніх конкретних дій та рішень.

Приклади практик

Рішення та заходи ОМС, які сприяли нарощенню податкової бази та збільшенню доходів місцевого бюджету регіону/району/громади:

- створення індустріального парку, бізнес-інкубатора, центру підтримки бізнесу
- інвентаризація землі, створення реєстру, робота з власниками (користувачами) земельних ділянок
- налагодження обміну інформацією з ДПА щодо платників податків
- запровадження планомірної роботи з платниками податків
- ефективна політика щодо ставок та пільг по платі за землю та інших місцевих податків і зборів

Тема 2. РОЗВИТОК, ЗАСНОВАНИЙ НА ОСОБЛИВОСТЯХ РЕГІОНІВ І ГРОМАД

Розвиток, заснований на внутрішніх, власних ресурсах – найбільш стійкий. При цьому йдеться не лише про фінансові ресурси регіону чи громади. Не менш важливими ресурсами є «родзинки» території: матеріальна та нематеріальна культурна спадщина, унікальні природні чи історичні особливості тощо.

Інколи основою розвитку зовсім несподівано може стати незначна особливість, як то призабутий обряд чи ремесло, згадка про відвідини села історичною особою, мальовничий яр на околиці чи цікавий місцевий бренд.

Приклади розвитку, заснованого на таких особливостях, є дуже цінними, оскільки спонукають інших до пошуку власної унікальності, формування локальної ідентичності, мотивують звернути увагу на те, що раніше залишалося поза нею.

Регіони та громади, які віднайшли і усвідомили свою унікальність та заснували на цьому свій розвиток, отримують суттєві конкурентні переваги.

Приклади практик

Практики регіонального та місцевого розвитку, засновані на особливостях, на унікальності, на «родзинках» (звичаї, обряди, кухня, ремесла, природа, історія, люди):

- креативна економіка, локальні бренди
- фестивалі, виставки, ярмарки
- туристичні маршрути та об'єкти
- інші проекти розвитку, засновані на особливостях території

Тема 3. ПРАКТИКИ ЗАЛУЧЕННЯ МОЛОДІ ДО МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Отримавши в результаті децентралізації влади додаткові повноваження, місцеве самоврядування тепер має значно більше завдань і відповідальності, а тому потребує максимальної мобілізації всіх наявних ресурсів для цілей розвитку. В першу чергу, мова йде про ресурси членів громади – фізичні, інтелектуальні, організаційні та навіть фінансові. Очевидно, що люди – головний, найбільш цінний ресурс громади, а молодь – найбільш активна та динамічна його частина. Відтак, залучення молоді до публічних справ – чи не найголовніше завдання ОМС.

Розуміючи важливість залучення громадян до місцевих справ, місцева влада підходить до цього менш формально, тож практики громадської участі стають більш предметними та результативними. З'являються приклади реального впливу такого залучення на місцевий економічний розвиток: створюється додана вартість, з'являються нові робочі місця, виростають нові бізнеси. Саме подібним практикам залучення молоді, де чітко проглядається її вплив на розвиток громади, буде віддаватися перевага при оцінюванні.

Приклади практик

- молодіжні ради при ОМС
- творчі майстерні, громадські простори
- курси з підприємництва для школярів, молоді
- молодіжні бізнес-ініціативи
- інші форми участі молоді у місцевих справах

КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ КРАЩИХ ПРАКТИК

ІНІЦІАТИВНІСТЬ

роль учасника в ініціюванні практики, реалізація рішень громадських слухань, залучення до її реалізації громадських організацій, суб'єктів підприємницької діяльності, зовнішніх інвестицій

ЕФЕКТИВНІСТЬ

ступінь досягнення поставлених цілей, продуктивність методів і засобів вирішення проблеми, досягнення кращих результатів з меншими витратами, окупність витрат, міра задоволеності потреб громадян

ІННОВАЦІЙНІСТЬ

новизна методів і засобів вирішення існуючої проблеми, обґрунтування такого вибору, досягнення економії витрат

ВПЛИВОВІСТЬ/НАСЛІДКИ

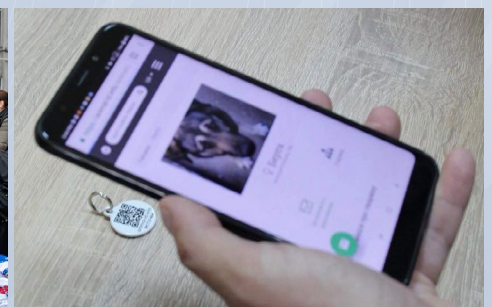
вплив вирішення проблеми на учасників практики, місцеві організації, громаду, район, регіон

СТАЛІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ

економічна обґрунтованість у довготерміновій перспективі, можливість удосконалення і доцільність використання застосованих методів та засобів в іншому контексті або місці; корисність для розвитку громади/соціального капіталу

ПОРАДИ ЩОДО ЗАПОВНЕННЯ ЗАЯВКИ

- ✓ Описуючи практику (особливо її результати та висновки), робіть акцент на тому, чому саме ваша практика має перемогти в цій тематиці. Наприклад: якщо обрана тематика залучення молоді, то, насамперед, варто показати, як впровадження практики вплинуло на розвиток громади. Кількісні та якісні показники змін вітаються.
- ✓ Наведіть у заявці всю необхідну інформацію, яка дозволить вашій практиці отримати високі бали за кожним із п'яти критеріїв відбору (ініціативність, інноваційність, ефективність, впливовість, сталість результатів), бо кожен з них має однакову вагу.
- ✓ Якщо у ході реалізації практики ОМС було ухвалено окремі нормативно-правові акти, зазначте їх у заявці та додайте їх копії в PDF форматі.
- ✓ Вкажіть справжнього автора практики, а не керівника – якщо конкурсна комісія звернеться за уточненнями, то найбільш доречними будуть фахові коментарі від реального носія досвіду.
- ✓ Не виходьте за рамки рекомендованого обсягу тексту заявки (три аркуші).
- ✓ Не подавайте заявки, які не відповідають чи не повною мірою відповідають тематиці Конкурсу – такі заявки або одразу будуть відхилені, або ж не матимуть шансів на перемогу.
- ✓ Не подавайте заявки, засновані на практиках, що вже перемагали у конкурсах попередніх років і є їхнім продовженням – кожен черговий Конкурс має на меті виявлення насправді нового успішного досвіду.
- ✓ Не подавайте на Конкурс незавершені проекти – як правило, їхні результати ще не є переконливими і сталими, а відтак шанси на перемогу – незначні. Хіба що певний етап проекту вже завершено і отримано виразні кінцеві результати.

ПРОЦЕДУРА ВІДБОРУ КРАЩИХ ПРАКТИК

Для проведення Конкурсу його організатор (Мінрегіон) утворює конкурсну комісію, до складу якої входять представники організатора та партнерів Конкурсу: секретаріату профільного Комітету Верховної Ради України, центральних та місцевих органів виконавчої влади, асоціацій ОМС, міжнародних проектів та програм, а також експерти Програми Ради Європи.

Оцінювання поданих на Конкурс заявок відбувається в два етапи: на першому етапі визначаються фіналісти Конкурсу, а на другому – його переможці. Практики, що претендують на перемогу, вибірково верифікуються експертами, які з виїздом на місце перевіряють відповідність фактичних результатів практики описаним у заявці.

Рішення про визначення переможців на підставі пропозицій конкурсної комісії та з урахуванням результатів верифікації ухвалює організатор Конкурсу – Мінрегіон.

Переможці Конкурсу визначаються окремо за кожною з трьох тем у таких номінаціях:

обласні та районні ради

міські ради

сільські та селищні ради

сільські, селищні, міські ради об'єднаних територіальних громад

ЧОМУ ВАРТО БРАТИ УЧАСТЬ У КОНКУРСІ?

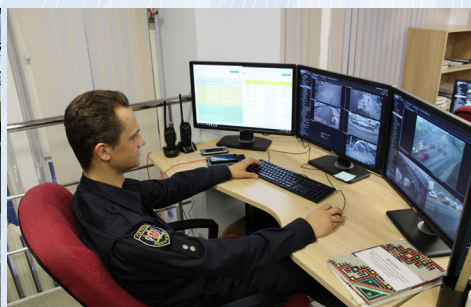
Переможці Конкурсу будуть нагороджені дипломами, а також отримають можливість презентувати свої практики в рамках урочистого публічного заходу, що відбудеться восени 2019 року за участю представників Уряду України, Ради Європи, міжнародних проектів та програм, асоціацій ОМС, інших партнерів Конкурсу, а також засобів масової інформації.

Фіналісти Конкурсу матимуть можливість взяти участь у великому тематичному заході – ярмарку ідей.

Найкращі з практик-переможців Конкурсу отримають шанс бути висвітленими професійними журналістами у серії тематичних статей чи телевізійних програм.

Автори кращих практик стають учасниками неформальної спільноти носіїв успішного досвіду, налагоджують стійкі комунікації між собою.

Матеріали про Конкурс публікуються на офіційному сайті Мінрегіону та на сайтах партнерів. Відтак про кращі практики дізнається широке коло заінтересованих осіб, що створює додаткові можливості популяризації досвіду для переможців Конкурсу.

ПОДАННЯ ЗАЯВОК ДЛЯ УЧАСТІ У КОНКУРСІ

Практика в рамках Конкурсу – це фактична діяльність ОМС у період з 2017 по 2019 рік, під час впровадження якої отримано позитивні результати.

Кожен ОМС може подати на Конкурс не більше однієї практики за кожною із трьох тем Конкурсу (кожна практика – окремою заявкою).

Заявки, тематика яких не відповідає жодній із трьох оголошених тем Конкурсу, будуть відхилені конкурсною комісією без розгляду.

Для участі у Конкурсі потрібно заповнити заявку, відповідно до примірної форми, що додається до цього буклету, та надіслати її виключно у форматі Microsoft Word до 9 серпня 2019 року електронною поштою на адресу: best.practice.ukraine@coe.int

Заявка супроводжується листом ОМС за підписом його керівника, у якому підтверджується достовірність та точність викладеної у заявці інформації.

Супровідний лист (з підписом та печаткою) у сканованому вигляді має бути надіслано електронною поштою одночасно із заявкою.

Електронна форма заявки розміщена на сайтах організатора та партнерів: www.minregion.gov.ua, www.slg-coe.org.ua, www.uaror.org.ua, www.auc.org.ua, www.vassr.org, www.hromady.org

Додаткову інформацію з усіх питань Конкурсу можна отримати за

тел.: 044 590 47 76; 044 303 99 16 (внутрішні – 114; 156; 115)

